

ХУСЕЙН МАРДАН – ЖИВОТ И ТВОРЧЕСТВО

Татяна Иванова

Арабската критика оценява Хусейн Мардан като явление, не само в иракската, но и в цялата арабска литература. Сравняван с Бодлер, наричан поетът-бедняк, писател, критик, революционер – това е Хусейн Мардан, който надсмивайки се над собствените си страдания се опитва да опознае себе си и да предизвика обществото чрез своите „голи и свободни поеми”.

Хусейн Мардан е роден през 1927 г. в гр. Баакуба, провинция Кербала. Въпреки нищетата, в която живее семейството му, той започва да се занимава с литература от ранно детство. Принуден е да напусне училище и да изкарва прехраната си, упражнявайки най-различни дейности. През 1947 г. се преселва в Багдад, където попада в среда, която го тласка към доста разпуснат начин на живот. За да осъществи мечтата си да пише, той започва да работи в пресата. Включва се в литературния кръг „Ал уакт аддаи” (Изгубеното време), където споделя екзистенциалистките си идеи с други известни багдадски автори, сред които Ал-Баяти, Ал-Хайдари и Джабра Ибрахим Джабра, който му оказва огромна подкрепа в популяризирането на творбите му.

През 1949 г. издава първата си стихосбирка „Касаид ария” (Голи поеми), но властите я конфискуват, тъй като я определят като провокативна и неморална. Започва съдебен процес, който поради огромния интерес на обществеността е отразяван в пресата. Процесът продължава повече от месец, но в крайна сметка е спечелен от Мардан. Въпреки това, неговите „Голи поеми” остават забранени, поради опитите на поета да дефинира нов морал, различен от общоприетия – моралът на твореца. Той вярва, че изкуството не се подчинява на общия морал. Мардан не смята стиховете си за обидни и покварени, напротив, те разкриват дързост, чувственост, еротика и желание, вдъхновено от жената. Поетът отъждествява красотата и жената. Измъчван от самота, той търси опиянение в красотата, за да забрави нещастieto си. Той не се тревожи за морала, дори показва

всичките си плътски и еротични желания. Любовта също е средство на поета за бягство от самотата. Тя е свързана с болката и страданието от една страна, а от друга със страстта и похотта към женското тяло. Тази концепция е видима във всички „голи любовни поеми“ :

Не бих повярвал в ада, в неговия огън
Ако не съм допирал устните си в твоите
Колко безсънни нощи прекарах
Като куче, което ближе нозете ти
Додето избухна върху гърдите ти горещи като ада
Ръката ми възбужда раменете ти...
Целуна ме в опиянение, изстена...
А устните ми не преставаха да смучат мед от твоята гърд...
О, любима,
Ако ме прегърнеш и се притиснеш в мен
Аз ще ти кажа : твой съм!
Душите ни се сляха в стон
И неговият екот се разнесе по клепащите ти...
(„Посинели вени” от стихосбирката „Голи поеми”)¹

През 1950 г. отпечатва втората си книга „Алляхну ал-асуаду” (Черната мелодия), заради която също се бори в съда. Следват „Суар мурааба” (Страшни картини) 1951г. и поемата „Раджул аддабаб” (Човекът на мъглата). През 1952 г. публикува писмото си „Скъпа някоя”, а в края на същата година е арестуван и изправен пред военен съд, който го осъжда да не издава книги в срок от 1 година. След като отказва да се съобрази с присъдата, Хусейн Мардан прекарва 1 година в затвора.

След излизането му на свобода, Мардан се връща на работа в пресата и издава стихосбирката „Арабия уа-л джау” (Пролетта и гладът). През 1955г. издава отново „Голи поеми” и „Черната мелодия”. Следват книги с поезия и проза, статии литературна критика, сред които по-известни са „Писмо от поета до художника”, „Клони от желязо”, „Химн на химните” и др.

През 1958 г. Хусейн Мардан участва в иракската революция, а през 1961 присъства на Световната конференция на писателите и

---

¹ Превод на стихотворенията: Татяна Иванова

артистите срещу вѳоръжаването в Москва, където се среща с едни от най-известните творци на неговото време като Жан-Пол Сартр, Пабло Неруда, Алберто Моравия, Шолохов и др.

Тези събития в живота на поета, както и основните тенденции в модерната арабска поезия водят до по-голямата му социална ангажираност, като тази промяна е най-видима в последните му стихосбирки.

„Ще се завърне пролетта
Мека като детско личице
Ярка и с атлазен блясък.
Но студът на зимата ще остане по устните ми
Грубото ми като стърготини чело
Не усеща аромата на розите
Аз не търся коприната
Не търся любовта
Защото аз не познавам пролетта
Но познавам глада
Гладът, който се вкопчава в мен
Гладът, които живее в стомаха ми
Гладът, който се върти в главата ми
Познавам всички видове глад
А колкото до пролетта
Ароматът, розите и благовонията
Ще направя така, че синовете ми да ги познават...
(„Пролетта и гладът“)

През 1968 г. Мардан започва работа в иракския седмичник „Алиф, Ба“, където работи до смъртта си на 04.10.1972 г. В следствие на бедния си и разгулен живот, на политическо-икономическата ситуация в страната, поетът умира сам, изтощен от болести, дългове и морални страдания. За разлика от арабските писатели и поети – емигранти, които достигат световна известност, Хусейн Мардан остава непознат за широката общественост, но той заслужава да бъде популяризиран и да заеме достойното си място в арабската поезия.

БИБЛИОГРАФИЯ

www.shaaubmagazine.com

مجلة الثقافة الجديدة , عدد 12 , 1989